

SLOVENSKI ČEBELAR

1940

XLIII 10

Vsebina:

Kako naj letos zazimujemo	161	Čtivo za začetnike	
Odgovori na vprašanja	162	Oktober	169
Je li mogoče izboljšati čebelno pašo?	164	Opazovalne postaje	172
Kotiček za radovedneže	166	Društvene vesti	173
Čebelnjak krtinske podružnice	168	Drobir	174

Mali oglasi

Sube čebele in nekaj naseljenih kranjičev kupim. Ponudbe na upravo lista, Ljubljana, Tyrševa cesta 21.

Janez Pleško, Lukovica štev. 52, p. Brezovica pri Ljubljani, prodaja čebelnjak za 42 A. Ž. panjev. Cena po dogovoru.

Prodajam ali zamenjam za kranjiče ali kar koli 50 AŽ panjev, popolnoma novih, na 11 satov, z begalnico, verando, žlebičjem in slamnica. Zupančič Jože, Lakovnice 1, p. Šmihel pri Novem mestu.

Prodajam 7 naseljenih A. Ž. panjev z verando, dobro ohranjenih, kompletnih in zimsko zalogo (ajdov med) po ugodni ceni. Lukežič Franc, želez. uradnik, Celje, kolodvor.

Prodajam 8 naseljenih močnih A. Ž. panjev, novih po 200.— din. Bučar Ivan, Lanišče 48, p. Škofljica.

Prodajam 8 A. Ž. panjev z zimsko zalogo cca 10 kg. Ponudbe na upravo Slovenskega čebelarja, Tyrševa c. 21.

NAŠE PODRUŽNICE

Podružnica Trebnje poziva vse one člane, ki nameravajo naročiti sladkor za izpopolnitev zimске zaloge, naj to store najkasneje do 8. oktobra, sicer ne bo mogoče blaga pravočasno naročiti. Letos je zelo potrebna previdnost glede zimске zaloge, če ne, bo spomladi — joj!

Ljubljanska podružnica ima prihodnjo odbovno sejo dne 8. oktobra ob 8. zvečer v običajnem lokalnem.

Podružnica št. Janž na Vinski gori, je imela dne 8. septembra predavanje ob dobri udeležbi. Predavat nam je prišel gospod Peter Močnik, šolski nadzornik iz Maribora, ki je v svojem govoru jasno obrazložil važnost vestnega in pravičnega zazimovanja panjev in o množini hrane, ki je potrebna, da družina dobro prezimi. Dotaknili smo se tudi vprašanja gojitve medovitih rastlin. Stavili so se tudi predlogi, da naj bi se dobival sladkor za pitanje čebel pomešan z žagovino in ne s papriko, ker ta kvarno vpliva na satje in na razvoj čebel. Po končani živahni debati, se je g. predsednik zahvalil predavatelju za iskrene in bodrilne besede. — Košan, tajnik.

Sv. Marjeta niže Ptuja. Naša bojazen, izražena v avgustovi številki „Slovenskega čebelarja“ zaradi slabega konca letošnje čebelarске letine, se je na žalost čebelarjev uresničila v polni meri. Niso sicer ajde — našega zadnjega upanja — ki je letos bohotno razrasla, zadele

vse tiste nesreče, katerih smo se bali. Pa zadelo jo je glavna nesreča: medila je zelo slabo zavoljo neugodnega vremena. Lani je kazal opazovalni panj ob zaključku ajdove paše donosa 205 kg. Letos pa le borih 8 kg; to se pravi za 1/2 premalo do majniške paše.* Pa še ta med je raztrošen skoraj po vsem satju, kar je velika neprilika za čebele in čebelarje. Ko bi prej zagotovo vedeli — pa saj veste, da čebelar živi le vedno od upanja — da bode tako slaba ajdova paša, bi prej izpraznili medišča. Dosegli bi s tem dvoje: ves med v medišču, in matica bi se omejila v zaleganju. Imeli bi sicer manj čebelne plemenjake, ali imeli bi zadostno ali vsaj za silo zadostno zimsko zalogo v gnezdu. Sedaj pa je dosti čebel, a malo medu. Tako si letos lahko čebelarji in vinogradniki podamo roke. Sedaj skupno premišljujemo, čebelarji o polnih čebrih medu, poslednji pa o polnih sodih vina, kakor nekaj Izraelci v puščavi o polnih egiptovskih loncih. — F. Rižnar.

* Blagor si vam! 8 kg je tudi nekaj, čeprav premalo. Upoštevajte, da je bilo drugod še mnogo slabše. Urednikove čebele sa nabrale na ajdi ne daleč od vas po 185 kg na panj... Izgubile so več kot polovico živali in se jim zdaj skozi okence žrelo vidi. Jih bomo morali temeljito „sfrizirati“, da bodo sposobne za prezimovanje. Ur.

Glasilo Slovenskega čebelarskega društva v Ljubljani

Izhaja mesečno.

Številka 10

V Ljubljani 1. oktobra 1940

Letnik XLIII

Kako naj letos zazimujemo?

Ur.

Slovensko čebelarstvo preživlja težke čase. Lanska huda zima in letošnja katastrofalna letina sta udarca, zaradi katerih bo marsikak čebelnjak izumrl, število plemenjakov pa se skoraj povsod močno znižalo. 80% panjev nima zadostne zimske zaloge. Hudo je tudi, da so panji med ajdovo pašo izgubili skoraj polovico živali. Škoda zaradi tega bo očitna šele prihodnje leto.

Sedaj je čas, da mislimo na bodočnost in rešimo, kar se rešiti da. Vseh panjev ne bomo mogli ohraniti. To bi bile prevelike žrtve, ki jih mnogi izmed nas niti ne zmorejo. V naših vrstah so večinoma sami nepetični ljudje, ki jih tarejo še druge skrbi in jim že tako in tako trda prede za vsakdanji kruhek. Zato ne moremo od njih pričakovati, da bi ohranili vse družine. Saj jim je to resnično nemogoče, četudi bi marsikdo rad dal zadnjega beliča, samo da jih reši.

Imovitejšim čebelarjem priporočamo, naj obdrže kolikor mogoče dosti čebel. Vse družine, ki so (ne glede na zimsko zalogo) sposobne za plemo, naj preskrbe z zadostno zalogo živeža. Zaradi nekoliko kilogramov sladkorja ne kaže dobrih družin podirati. Prihodnje leto utegne biti dobro, pa bo s tremi, štirimi kilogrami medu plačan ves strošek za sladkor. Res, da se čebele hitro zamnože, toda tako naglo pa ne, da bi že prihodnje leto lahko izkoristili kako dobro pašo.

Čebelarjem, ki nimajo za sladkor, ne preostaja drugega kakor znižanje števila panjev. Da bi se kdo izmed nas, ki živimo na temnem, zaradi čebel čez mero zadolžil, ne

bi bilo prav, zato je bolj gospodarsko, da predvsem izločimo vse resnične slabiče, ki se jih ne izplača puščati za plemo. Iz njih tudi prihodnje leto ne bo kaj prida, pa naj jih negujemo še tako dobro.

Pri podiranju ne pozabimo odstraniti vse panje z močno križanimi čebelami. Letos se bomo za kasiranje takih družin laže odločili, saj so panji suhi, pa človeka ne boli tako zelo, kakor če mora mlado matico dobrega plemenjaka streti.

Čebelarji kranjičarji, zlasti po Gorenjskem, so letos posebno hudo prizadeti. Roji so večinoma brez medu in malo čebelni. Spomladi bodo kranjiči dragi. Kdor more, naj zato obdrži čim več panjev. Slabiče naj podre, čebele pa doda ostalim panjem. Nikar jih žveplati! Letos je vsake čebele res škoda. Saj imajo celó najmočnejši plemenjaki polovico normalne množine čebel. Čisto napačno je naziranje, da več čebel pozimi več porabi. Panji slabiči porabijo čez zimo več živeža, ker jih bolj zebe in potrebujejo več hrane za proizvajanje toplote. Tudi človek, ki je na toplem, nima tolikega poželenja po hrani kakor premražen.

S satjem in voščinami iz podrtih panjev ravnajmo pametno. Dobre, lepe sate skrbno spravimo ali pa prodajmo. Po njih je vedno dovolj povpraševanja. Voščine skuhamo pravočasno, da jih črvi ne bodo zdelali.

Izpraznjene panje skrbno osnažimo, popravimo vse nedostatke, in jim zamašimo žrela, da se ne bo v njih nabiral prah in naseljevali pajki.

Hrano za čebele (sladkor) skrbno pripravimo. Na kilogram sladkorja dajmo 7 desetink litra vode. Nikar ne pokladajmo preredke piče. Čebele mnogo trpe, ko mo-

rajo odstranjevati odvečno vodo in porabijo pri tem več sladkorja, kakor pri bolj gosti raztopini. Sami sebi tedaj škodujemo, če napravljamo prevodeno klajo.

Brez zadostne zaloge ne puščajmo nobenega panja. So ljudje, ki poznajo čebele samo takrat, kadar so medene, za lačne pa nimajo dobrih rok in jih prepuščajo njih žalostni usodi. Po vsaki slabi letini je pri takih „čebelarjih“ spomladi na kupe mrličev.

Pa jih prav nič ni sram zaradi tega.

Ta brezsrčnost se leto za letom ponavlja. Zanje ni drugega zdravila kakor huda kazen, kakršno poznajo v Rusiji, v najnovejšem času pa tudi v Nemčiji. Take čebelarje bi morali izključiti iz naše organizacije in prekiniti z njimi vse stike.

Pri zazimovanju uvažujmo tudi, da je danes biago več vredno kakor denar in da za 50 din lahko rešiš dober panj, ki ti bo strošek, če bo le mogel, obilno poplačal. Saj bi naše čebele rade napolnile svoje piskrčke in tudi čebelarjeve, če bi jim vreme ne nagajalo. In ravno zato, ker so tako dobre volje in ker so letos v taki sili, da pošiljajo neprestano svoj SOS do čebelarjevega srca, jim bomo priskočili na pomoč, pa čeprav gre zadnji dinar od hiše. Slovenski čebelarji so že mnogokrat dokazali, da zlepa ne vržejo puške od sebe, pa je tudi letos ne bomo — prav gotovo da ne!

Odgovori na vprašanja

(Dalje.)

III.

Ali se vam zdi dražilno pitanje spomladi učinkovito?

Peternel: Za to pitanje je treba po mojih skušnjah veliko medu in sladkorja. Ako ni paše, kakor v naši okolici, mora biti še pred začetkom pitanja železna zaloga 8—10 kg medu v panjih. Za pitanje vsaj dvakrat na teden skozi 6 tednov po $\frac{1}{2}$ litra tekoče klaje vsakokrat, torej skupno vsaj 6 litrov tekočine, ki vsebuje najmanj 4 kg medu ali sladkorja, je treba pri večjem številu panjev seči globoko v žep. Dosežemo sicer nagel razvoj, a tudi železne zaloge je medtem običajno konec. Ako se ne odpre takoj glavna paša, je treba družine zopet pitati, dvakrat na teden po kg medu ali $\frac{3}{4}$ kg sladkorja, drugače začnejo čebele izmetavati zalego. Ako ne pitamo

dražilno, imajo panji ob začetku glavne paše še polovico stare zaloge in nimamo z njimi skrbi. Po mojem računu znaša pri dražilnem pitanju potreba posamezne družine okoli 5—6 kg več nego pri družinah, ki jih prepustimo naravnemu razvoju. Povprečni donos pomladne paše pa znaša tukaj ravno 5—6 kg na družino, torej porabimo pri dražilnem pitanju ves običajni poprečni donos družine. Ob slabih in srednjih letinah nam čebele ne vrnejo za pitanje porabljenega blaga, ob dobrih letinah pa z obrestmi vred. Po večkrat neuspeli špekulaciji pitam dražilno sedaj edinole tiste družine, iz katerih mislim vzeti zalego za vzrejo matic.

Žokalj: Za pomladansko pitanje se ne ogrevam; priporočam pa jesensko pitanje, posebno če je slaba paša na ajdi.

Dokl: Dražilno pitanje na spomlad se mi ne zdi potrebno, ako imajo čebele dobro zalogo medu, posebno ajdovca. Se dobro razvijajo, samo da so ugodni dnevi, ko lahko donášajo obnožino in vodo. Potem so tudi na višku o pravem času.

Dolarar: Dražilnega pitanja sem se poslužil dvakrat. Enkrat se mi je posrečilo, ker je bila dobra letina, drugič pa sem moral nato med kupovati, ker je bilo treba čebele pri neprestanem deževju zasilno pitati! Pusti v jeseni, ali pa dodaj spomladi dovolj dobrega medu, pa boš imel najboljšo špekulativno pitanje! Skrbi tudi za zadostno „železno“ zalogo, ki se niti za „primer kake bolezni“ ne sme odpri.

Lovrec: Dražilno pitanje spomladi ima le tedaj pomen, če moremo z njim doseči popolen razvoj panjev do glavne paše.

Kastelic: Dražilno pitanje spomladi se mi ne zdi umestno, da celo škodljivo se mi vidi v zgodnji spomladi. Po vsakem pitanju čebele po nepotrebem izletavajo, veliko se jih pri tem poizgubi zaradi hladnih vetrov ali naglega pooblačenja i. dr. Narava čebel pa je taka, da če kdaj dobe med ali sladkor izven lastne zaloge, težko potem mirujejo. Stikajo po sosednjih panjih in čebelnjakih, kjer jih veliko pade. Saj ste gotovo že opazili, da celo kadar dobra paša na hitro mine, čebele še nadalje stikajo po tistih cvetlicah, ki so jih za časa paše obletavale in se pri tem zelo izčrpajo.

IV.

Katera sredstva uporabljate za preprečenje rojenja?

Peternel: V mojem čebelarstvu so roji redek pojav. To pripisujem dejstvu, da je tukaj malo pomladne paše. Neki tukajšnji

čebelar je postavil pred tremi leti svoje čebele v 8 km oddaljen kraj, kjer je bilo veliko pomladne paše na vresju, leski, telohu itd. Tisto leto je imel toliko rojev, da ni vedel kam z njimi, medtem ko je bilo v okolici Celja pomanjkanje rojev. Prepričan sem, da imam tako malo rojev tudi zaradi tega, ker jemljem družinam med letom pokrito zalego, ki jo rabim za napravo in okrepitev rezervnih družin. Vzrok rojenja je pač prevelika množina mladih brezposelnih čebel, o čemer danes nihče ne dvomi.

Žokalj: Za preprečenje rojev smatram še zmerom marljivo dodajanje satnic.

Dokl: Jaz postopam takole: Ko najdem prvi ali pa že dva matičnika pokrita, uničim staro matico in si zabeležim, kdaj sem to storil. Nato počakam kake štiri dni, potem pa pregledam natančno vse sate v plodišču in pustim družini najmlajši in najledši matičnik ali pa tudi dva, če nista več oddaljena kakor 6 do 7 cm. Če sta daleč vsaksebi, n. pr. eden spredaj pri končnici, eden pa zadaj pri okencu, bi panj vseeno rojil. Če so čebele že močno pripravljene za roj, pa matičnika sploh ne smeta biti preveč oddaljena drug od drugega. Potem je že bolje pustiti samo enega. To sem preizkusil l. 1958., ko je bila dobra paša in so hotele preveč rojiti, pa nisem imel več prostora in panjev.

Dolar: Poglejmo naravo! Kaj je njen končni cilj? Plojenjel! 16 let sem zaman čakal na naravno izmenjavo matic. In ko sem predlanskim to doživel, sem vse roje sprejel. Zamenjal sem vse matice in še dobil dovolj medu, deloma iz medišč, deloma z združevanjem, pa prvič po dolgih letih nekaj kg odvišnega voska.

Vsestranski plus, medtem ko sem poprej kupoval vosek in sladkor, med pa razdeljeval med kopico sorodnikov in prijateljev.

Lovrec: Meni ni treba uporabljati nobenih sredstev za preprečenje rojenja, ker čebelarim v kraju s slabo pašo in mi čebele še premalo rojijo.

Lipičar: Za preprečenje rojev se poslužujem vedno le tistega vražjega podiranja matičnikov, ker drugega zanesljivega sredstva ne poznam. Lansko leto sem štirim panjem namestil v okenca gradilni satnik. Opazil sem, da so ti panji pozneje začeli nastavljeni matičnike kot drugi. Letos hočem zopet poskusiti nekaterim družinam

preprečiti rojenje s popolnim prestavljanjem in s satnicami, kakor sem opisal v odgovoru na drugo vprašanje, le s to razliko, da bom dal na vsako stran zaleženega sata že izdelan sat ter potem satnice med sate. Na ta način mislim, da matica ne bo tako silila v medišče. Prepričanja pa sem, da je učinek raznih sredstev za preprečenje rojenja največ odvisen od pašnih in vremenskih razmer.

Kastelic: V prvi vrsti prestavljanje, poleg tega pa uničujem stare matice in izrezujem matičnike. Najbolje pa je, če je družina res močna in je še nekaj paše pričakovati, da odvezamemo panju nekaj zalege, prazen prostor pa izpolnimo s satnicami ali satovjem. Matica naj ostane na starem mestu, rojček pa, če je še kaj paše, se tudi opomore, če ne, ga pa pred ajdo vrnem. Pridobil pa sem mlado matico.

V.

Ali je umestno, da damo iztočene sate, preden jih jeseni spravimo, panjem, da jih čebele opišejo? Ali je bolje da jih postavimo v ta namen na plano, ali pa da jih spravimo v omare kakršni so?

Peternel: Sušenja zunaj čebelnjaka se izogibam, ker bi to lahko povzročilo veliko ropanje, pa naj bomo še tako previdni. Iztočeno satje denem v medišča, kjer ga čebele varujejo pred večami. Šele ko pritisne mraz, satje pobere. Je sicer tu in tam kaka celica še polna medu, a to ne škoduje, ker satja pred zimo ni treba žveplati, spomladi pa uporabljam paradiklorbenzol, ki ne kvari medu in varuje satje pred večami.

Žokalj: Jeseni iztočene sate je najbolje, da jih damo še mokre v omaro. Take sate čebele pri prestavljanju takoj zasedejo. Samo tiste sate, katere mislim pokuhati v vosek, razstavim na plano, da jih čebele posušijo.

Satov v omari ne žveplam, se preveč duha navzamejo. Z boljšim uspehom uporabljam žveplov ogljik, tekočino, ki se dobi v drogeriji. Izhlapeva kakor benzin in zadoštuje, da obesimo stekleničico v omaro in jo od časa do časa odpremo. Satov ni treba zračiti.

Dokl: Bolje je, če damo satje nazaj v panj, da ga čebele posušijo, potem ga spravim v omaro. Če bi tega ne storil, ima satje v spomladi kiselkast vonj, posušeno pa ne. Satje razpostavljati na plano? Bog varuj! Privabili bi ropnice in bi se jih potem težko iznebili.

Dolinar: Ako nimaš omare, ki bi hermetično zapirala, daj čebelam sate oblizati, sicer ni potrebno! Slabo založene družine pa lahko z „mokrimi“ sati deloma založiš!

Lovrec: Iztočene sate dam takoj panjem v medišče, da jih posuše in pokvarjene popravijo in čuvajo več. Odvzamem jih pozno v jeseni. Na plano jih nikoli ne postavljam v osušenje, ker bi zavoljo bližine drugih čebeljakov takoj povzročil ropanje, če pa „mastne“ spravimo v shrambo, med, kolikor ga je še v satju, pozimi skristalizira in ga čebele potem izmečejo iz celice.

Lipičar: Prva leta čebelarjenja sem iztočeno satje razstavljal na planem, da so ga čebele posušile. Ker v neposredni bližini ni bilo drugih čebel, se od njih ni bilo bati ropanja; tudi med sabo se niso ropale. Potem sem čital, da mokro satje manj napadajo večje, zato sem ga spravljal mokrega, kar pa je bilo tudi čebelam ob predstavljanju koristno. Zaradi tega ravnanja nisem opazil nikakih slabih posledic. Satja nisem žveplal in tudi drugega sredstva proti veččam nisem uporabljal, ker mi zavoljo visoke lege (665 m) ne delajo škode. Lansko jesen sem za poskušnjo iztočeno satje nastavljal v medišča. Čakati sem moral dolgo časa, preden so se čebele pomaknile v plodišče, posebno pri močnih družinah. Tudi polizanega medu niso vsega znosile v plodišče, temveč so ga spravile skupaj v nekatere celice v medišču. Dober jim je bil prihodnje leto po predstavljanju. Ta način priporočam zlasti onim čebelarjem, katerim se je bati več; čebele ga v medišču do zime varujejo več, pozimi je pa pred njimi varno. Žveplati pa ne smejo mokrega.

Kastelic: Iztočene sate po ajdovi paši nikoli ne dam čebelam opiti, razen onih, kateri so namenjeni za kuho. Sate spravim mokre in jih dam v medišča šele spomladi konec aprila, navadno pred pašo na češnji. Čebele se potem rade pomaknejo v medišča in jih tudi med podžge v njih pridnosti.

(Dalje sledi.)

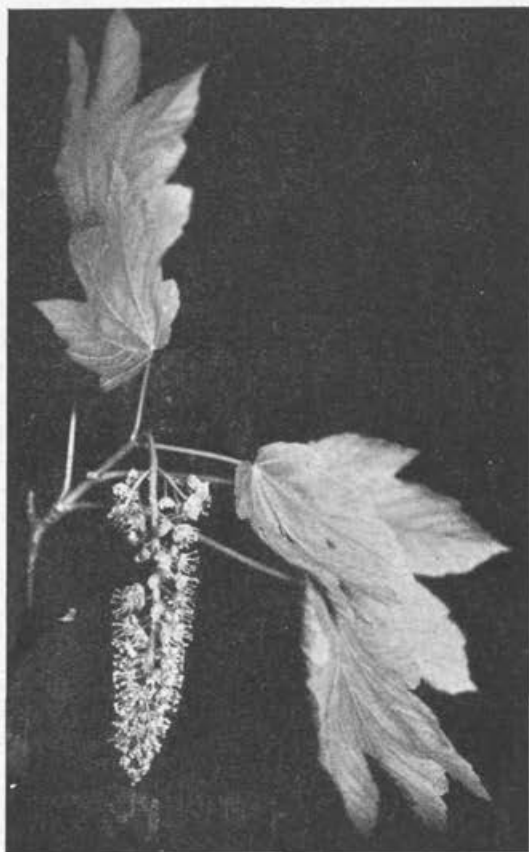
Je li mogoče izboljšati čebelno pašo?

P. Močnik.

(Nadaljevanje.)

Gozd je lovčev raj, pravi pesem, v ne manjši meri je tudi čebelarjev. Toda tudi tukaj, kakor po travnikih, se vedno bolj

gleda na napredno gospodarstvo. Razno medovito grmovje vedno bolj krčijo, resje in črnice, maline in robidnice itd. se umikajo redom smrek in borov, skozi katere sončni žarki ne prodrejo. Trate, najboljši medeni viri gozda, zginevajo. Tudi v gozdu se kaže dirigirano gospodarstvo. Smreke, jelke, macesni bodo sicer ostali, toda zginilo bo ono grmičevje, ki gozdni med boljša. Zato bo treba najti nadomestila, da se ohrani čebelarstvo zaradi oplojevanja drugih gospodarsko važnih rastlin. Nikakor ne gre, da hodita gozdarstvo in čebelarstvo ločeno pot; potrebni so določeni stiki merodajnih činiteljev obeh strok, da se najde v interesu splošnega rastlinstva in gospodarstva tudi pri racionalnem gozdarstvu v gozdu prostor za medovite rastline, v prvi vrsti za javore, ki v gospodarskem oziru gotovo niso brez važnosti. Zaenkrat moramo biti čebelarji veseli, da racionalno gozdarstvo prehitro ne napreduje.

Beli javor.

Naši javori.

V sencu javorjevi... Narodna.

Javor je pravo slovensko drevo! Ne opevajo ga samo v pesmih, ampak ovekovečen je v raznih krajevnih imenih, kakor Javorje, Javornik i. dr., kar kaže, da je bil v naših krajih svoječasno zelo pogost. Žal ga sedaj izpodrivajo druga, gospodarsko manj važna drevesa.

Za nas čebelarje pride predvsem v poštev beli javor (*Acer pseudoplatanus*), ki je najbolj razširjen v zapadnih gozdnatih predelih Slovenije. Ta javor vsak lahko spozna po velikih petdelnih listih z rdečkastim pecljem. Dišeči cveti se odprejo šele, ko ima drevo že liste, navadno meseca maja, ter izredno močno medijo. Cveti so nanizani v obliki visečega grozda.

Ostrolistni javor (*Acer platanoides*) se po rasti mnogo ne razlikuje od belega, spoznamo ga pa lahko po manjših ostro izrezanih gladkih listih in po cvetju, ki se pokaže še pred listi v pokončnih šo-

Ostrolistni javor.

pih. Ta javor cvete pred belim javorom meseca aprila in koristi zlasti z obnožino, pa tudi dobro medu, če je vreme tedaj ugodno. Iz svetlozelenih cvetov se razvijejo plodovi, ki imajo „krila“. Pri ostrolistnem javoru sta krili zaokroženi, pri belem javoru pa blizu skupaj. Seme belega javora

je okroglo, seme ostrolistnega pa ploščato. Krilato seme raznaša veter.

Klen ali maklen (*Acer campestre*) raste med grmovjem, je nekoliko manjše drevo in tudi manj medu. Cvete rumenkasto zeleno v šopih meseca maja.

Javorom ugaja vlažna zemlja, vendar uspevajo prav dobro tudi na suhem, kar lahko vidimo v Mariboru, kjer jih je olepševalno društvo posadilo po ulicah namesto divjega kostanja. Poleg belega in ostrolistnega raste tu še: srebrnolistni javor (*A. dasycarpum*), ki cvete maja v šopih; pernatolistni javor (*A. negundo*), cvete marca ali aprila, cvetovi vise na tankih nitkah; rdečecvetni javor (*A. rubrum*), cvete v šopih še preden listje odžene, zgodaj v aprilu. Ponekod raste tudi ruskijavor (*A. tataricum*), ki cvete maja in francoski (*A. monspessulanum*), ki cvete aprila.

Rdečelistni javori v splošnem prejetoto kot svetlolistni, javori z visečimi cveti pa medijo bolje od ostalih. Nektar javorovih cvetov je zelo sladek, kar je tudi razumljivo, ker je tudi sok, ki se pretaka po drevesu, zelo sladek. O tem se lahko vsak čebelar sam prepriča, ako na pomlad, ko prične javor odganjati, odlomi kos veje. Na tem mestu se bo veja močno solzila, kakor vinska trta. Tako sem letos meseca aprila videl v mariborskem parku na odlomljeni veji javora debelo ledeno svečo, ki je v mrzli noči na ta način nastala. Sveča je imela izredno sladek okus. Zanimiva bi bila obširnejša raziskovanja glede sladkobe in količine nektarja,* ki ga izločajo razne medovite rastline. Koliko uspešneje bi zamogli načrtno urejevati sajenje medovitih rastlin, če bi nam to bilo jasno.

Kakor smreka, jelka, macesen in lipa, nudi tudi javor mano, tako da imamo v ugodnem letu od javora lahko dve paši.

V vzhodnem delu Slovenije prevladuje listnat gozd z bukvami, hrasti, gabri in kostanjem. Po Slovenskih goricah je splošno malo gozda. Z listjem iz teh gozdov v glavnem krije lastnik svojo potrebo stelje, les pa uporablja kot kurivo. Vse to bi mu dal tudi javor, ako bi rasel po teh gozdovih. Zato ni razumljivo, zakaj v teh krajih ni razširjen javor v večji meri. Slovenske gorice, ki so glede čebelne paše tako na slabem, bi z javori mnogo pri-

* Glej tudi Peternelov članek o izdatnosti čebelne paše v Sl. Čeb. l. 1933!

dobile, posebno še, ker drevo hitro raste in že mladi javori cveto. Slovenske gorice so znane zaradi lepega sadja. Za redno oploditev cvetov je treba pomladi dovolj čebel. V splošnem je pa tu sorazmerno s številom sadnih dreves premalo panjev. N. pr. pride v okraju Maribor levi breg na 785.668 sadnih dreves 3292 panjev (846 z nepremičnim satjem),* torej 238 dreves na panj, kar je za sadjarski okoliš gotovo preveč. V resnici pa so prilike še slabše, ker je gotovo več sadnih dreves. Tudi so sadna drevesa od čebelnjakov često tako oddaljena, da jih pri neugodnem pomladanskem vremenu čebele ne dosežejo. V interesu našega sadjarstva je, da se čebelarstvo bolj razširi in da

* Čeb. podruž. 6!!

bo možnost oploditve cvetov večja. To pa je mogoče le, ako se pašnerazmere zboljšajo in sicer s pomnožitvijo javora. Kjer je potrebna senca, sadimo beli javor, ne pa divji kostanj. Iz naših drevoredov naj izgine divji kostanj in nadomesti naj ga beli javor! Vsekakor je po naših gozdovih prostora dovolj, kjer lahko posadimo vsaj beli javor. Prav nič to gozdu ne bo škodovalo in nič ne bo zgubil na vrednosti. Cena rezanemu lesu je sedaj 1500—1600 din za m³. v normalnih časih je stal m³ — 900 din! V splošnem je veliko pomanjkanje javorovega lesa! Pa tudi drugod, ne le v gozdu, je še prostora, kjer lahko posadimo javor. Koliko je neplodnih bregov in reber, kjer bi lahko uspeval!

KOTIČEK ZA RADOVEDNEŽE

1. Lani sem vam poslal neke vrste deteljo s prošnjo, da odgovorite glede medenja in sejanja. Sporočili ste mi, da je to hmeljska lucerna. Iz semena, ki sem ga kupil, je pa zrastle čisto nekaj drugega. Ali sem dobil nepravo seme, ali ste se zmotili vi, g. urednik? Pošiljam vam sedaj obe vrsti detelj; domača je označena s št. 1, iz semena zrasla pa s št. 2. Prosim, določite imena. Kje bi dobil seme naniknice? A. P. v L. p. P.

Lani ste nam poslali suho sprešano vejico detelje, letos zopet. Take rastline določevati je zelo težko, zlasti, če so si sprešani listi in razcvetja tako zelo podobni, kakor v vašem primeru. V zelenem stanju je razlika velika in vsaka zmota izključena, ker ima človek vso rastlino pred očmi, ne pa samo vršiček, pa še sprešan in suh. Sedaj smo prava imena nesporno dognali. Lani poslana rastlina (št. 1) je rožičkasta nokota ali device Marije kožušček (*Lotus corniculatus*). Ta detelja je trina in napravi redno eno samo razcvetje (glavico). Posamezni cveti so podobni rožičkom, od tod njeno latinsko ime. Raste večinoma na suhem svetu.

Na las podobna ji je njena sestra močvirna nokota (*Lotus uliginosus*), ki raste izključno na vlažnih (močvirnatih) tleh. Spoznamo jo edinole po vodlih stebelcih, medtem ko ima rožičkasta nokota mesnata.

Deteljica št. 2 ni hmeljska lucerna, marveč mrmulika (lat. *trifolium strepens*,

nem. Goldklee). Dobili ste tedaj napačno seme. Prepričan sem, da vas niso namerali opehariti, kajti to deteljico prodajajo pod napačnim imenom in jo tudi večaki zamenjujejo z deteljico, ki jo opisujem v prihodnjem odstavku. Zelo sta si podobni, od tod zamenjava. Značilno pri tej detelji je, da so lističi suličasti in na koncih fino nazobčani, kar morete videti le s povečevalnim steklom. Seme tiči v rjavkastih ovojkah, kar je za to rastlino posebno značilno. Mrmulika zdrži eno samo leto in se sama obilno zaseje. To je tista rumena deteljica, ki jo je med otavo (manj med senom) toliko, da so travniki kar rumeni. Vsi smo bili doslej prepričani, da je to hmeljska lucerna, pa je mrmulika. Veseli nas, da je ravno vaše vprašanje prineslo jasnost glede imena te važne medovite deteljice.

Hmeljska lucerna (*Medicago lupulina*) ima večje liste jajčaste oblike. Seme je golo in se drži stebelca v kobilicah. Rastlina je enoletna. Najdemo jo v otavi, toda v znatno manjši množini kakor mrmuliko. Razmerje je približno 5:1 za mrmuliko.

Odgovor je precej obširen, pa ni šlo drugače, če smo hoteli zadevo do dna razčistiti, za kar gre hvala v prvi vrsti vrtnarju vseučiliškega botaničnega vrta v Ljubljani, g. Juvan Fr.

Seme rožičkaste nokote dobite pri tvrdki Sever & Komp. v Ljubljani, seme naniknice

pa ne verujem, da bi kje dobili. Morda bi ga kdo nalašč za vas nabral. Pišite g. Hinku Klanšku pri Sv. Juriju pod Kumom. Ta gospod je pisec članka „Naniknica“.

2. Sosednji čebelar mi je rekel, da je bolje, če poberejo panjem iz medišč po večini ves med in jim pustimo nekaj malega. Čebele so potem bolj pridne. Nekateri moji panji so zares imeli precej medu, nekateri pa bolj malo ali celo nič. Plodišča so bila večinoma prazna. Med je bil cvetlični, mogoče tudi malo smrekovega vmes. Od konca junija do ajde ni bilo nobenega donosa in so čebele porabile medtem že skoro polovico spomladanske bere. Po mojem mnenju je bilo potemtakem bolje, da čebelam nisem vzela medu, saj bomo morali, kakor kaže, za zimo še dodajati, namesto odjemati. H. I. M. v D.

Ker je vaše vprašanje velike važnosti in načelnega značaja, je treba, da ga temeljito obravnavamo.

V našo čebelarsko književnost je zašlo tudi navodilo, da popolna izpraznitev medišča podžge čebele, da se še z večjo vneemo vržejo na nabiranje medu. Vsekakor ima to priporočilo nekaj resnice v sebi, toda naši čebelarji ga nočejo ali pa ne morejo tako razumeti, kakor je bilo mišljeno. Ta nasvet velja le za primer, da je paša resnično izvrstna, dolgotrajna in se je bati, da bo zaradi obilice medu nastalo v panjih pomanjkanje prostora za med in za zalego. Takrat, seveda, ne smemo odlašati s točenjem. Če je medišče že polno, začnejo čebele kopičiti med v plodišču, zalege je vedno manj, na koncu paše pa premalo živali. Taki panji pridejo običajno slabi v ajdovo pašo in se jim še prihodnje leto poznajo posledice slabega čebelarjenja.

Redke so postale take paše, včasih pa le pridejo, n. pr. kadar zamedel gozd ali se pojavi mana. Takrat moramo polna medišča o pravem času temeljito izprazniti. To velja predvsem za hojev med, mano, manj za smrekovca. Druge paše niso tako izdatne, da bi bili v skrbeh za prostor v panjih. Neosnovana je bojazen štajerskih čebelarjev, ki ob dalj časa trajajoči dobri ajdovi paši hite prazniti medišča, češ prostora bo zmanjkalo, in čebele bodo potem še več nanesle. A. Ž. panj požre neverjetno množino ajdovca, saj sem že pripeljal s paše 735 kg težkega.

Najbolj kritična zadeva je odjemanje cvetličnega medu junija meseca, tik pred kostanjevo pašo, ali pred ajdo. Recimo, da dobra paša še drži in so medišča že polna.

Menda ga ni čebelarja, ki bi bil toliko neroden, da bi v takem primeru ne točil in čakal, kako bo s poznejšo pašo (na kostanju, otavi, ajdi). Naj le zapoje točilo! Zaradi večje varnosti — nič ne vemo, če bodo imele čebele jutri še pašo — pustimo v medišču dva dobro zanešena sata, to pa le v primeru, da so plodišča suha. Med v satju nam ne bo pobegnil in je v panju izvrstno spravljen.

Če pa je paša nestanovitna in bolj pičla ter se medena zaloga v mediščih le počasi kopiči in je še dovolj prostora za obilen donos s paše, ki bi nenadno nastopila, se nam s točenjem prav nič ne mudi, posebno v takih letih, kakršno je letošnje. Da bi človek zaradi nekoliko kg medu mazal orodje in posodo in vznemirjal žival, res ne gre. Dobe pa se ljudje, ki jim žilica ne da miru in morajo čebelam pobrati ves med do zadnje kaplje, češ, med jemlji kadar je, prašiča zakolji kadar je debel... Čebele pomolzejo do škode, jim ne puste živežati niti za teden dni, potem pa stokajo, ko nastane deževje in so panji na meji med življenjem in smrtjo.

V tem primeru je bolje, da s točenjem počakamo in pustimo med v panjih, da je čebelam na razpolago, če pride sila. To se je letos marsikomu dobro obneslo. Tisti pa, ki so oskubili čebele, so morali kupovati sladkor in so peljali v ajdo prav revne družine.

Ob slabi letini je jemanje pomladanskega medu zelo tvegana zadeva, ki ima lahko katastrofalne posledice. Zato ste, g. H., čisto prav storili, da čebelam niste medu pobrali.

Težko pa je odgovoriti na vaše vprašanje, ali so čebele res bolj pridne, če jim poberejo med. Tega jaz doslej nisem mogel dognati, dasi sem ravno to zadevo več let živo zasledoval. Resnica je, da čebele ne nabirajo več z veliko vneemo, če ni prostora za odlaganje medu. Takrat „lenarijo“, prisedajo na bradi, ker nabiranje nima smisla. V tem primeru storimo čebelam in tudi sebi dobroto, če napravimo prostor za nov med, Panj neha počivati in se z vso strastjo zopet loti nabiranja.

Dokler pa je v panju še dovolj prostora za med (n. pr. satje je komaj do dobre polovice zanešeno in so ga čebele šele začele beliti), pustimo točilo pri miru. S prezgodnjim točenjem podžigati čebele, da bi še bolj marljivo brale, nima smisla. Čemu nagajati, če same rade berejo?

3. Slov. čebelar je pred letom dni pisal, da uporabljajo na Nemškem zadelavino za izdelavo ličila (laka) za gosli. Ali ga tudi pri nas kdo izdeluje? Ali je mogoče pri nas zadelavino prodati? J. K. v K.

Obrnili smo se na drž. tehnično srednjo šolo v Ljubljani za pojasnilo. Odgovorili so nam, da se uporaba propolisa (zadelavine) v goslarstvu po mnogoštevilnih poizkusih ni obnesla, ker ga v vsakem pogledu nadkrijuje lovorjeva smola. Baje pa v zadnjem času v veliki meri nakupuje propolis Nemčija, ki ga potrebuje v neke posebne industrijske namene. Se bomo informirali in poročali.

4. Ali res čebele prenašajo jajčeca iz celice v celico, oziroma v matičnike? I. Ž. K. v. p. B.

O tem so že mnogo razpravljali in pisali, toda nihče ne more zanesljivo dokazati, da jih čebele prenašajo, oziroma da jih ne. Iz svojih mladih let se spominjam na tale edinstven primer.

V panju Gerstungovega sestava je napravila družina velik nov sat; pritrdila ga je na strop, ker je bilo v panju premalo satnikov (okvirjev). Sat je bil ves v gnidah (jajčecih). Spodrezal sem ga in prislonil ob stranico panja, da ga pozneje pritrdim v satnik. To je bilo dopoldne. Popoldne si pripravim vse potrebno in grem po spodrezani sat. Niti enega jajčka več ni bilo v njem! Kam so jih čebele dale? Ali so jih prenesle ali snedle? Sam Bog ve — ni jih bilo.

Že večkrat se je pripetilo, da je kdo našel v medišču m e s e c d n i po prestavljanju lep pokrit matičnik, iz katerega se je izlegla matica. O tem je SČ že večkrat poročal. Matica gotovo ni šla v medišče zaradi enega samega jajčeca. Gotovo so ga morale čebele prenesti! Toda, kdo naj to dokaže? Zdrav razum govori za to, toda znanost ne da na take dokaze niti piškavega oreha...

Čebelnjak krtinske podružnice

(Mayer J., Dob.)

Prav za prav bi moral biti postavljen naš čebelnjak že lani, ko je krtinska podružnica proslavljala 20 letnico svojegega delovanja. Toda razne neprilike so to namero zavleklo do letošnjega poletja.

Čebelnjak podružnice Krtina na ajdovem pasišču pri Vodichah.

V nedeljo, dne 21. avgusta t. l. je bil lep sončen dan in zbralo se je čedno število čebelarjev na lepem Logarjevem posestvu v Vodichah. Nekaj čebelarjev je bilo domačinov, s kolesi pa sta se pripeljali dve večji skupini čebelarjev od podružnic Krtina in Domžale. Sestanek je bil pri novem čebelnjaku, ki je sicer priprost, vendar zelo ličen in, kar je glavno, dovolj prostoren. Predsednik naše podružnice je bil zaradi

bolezni zadržan, zato je pisec teh vrstic otvoril sestanek in v kratkih besedah opisal pomen čebele za kmetško gospodarstvo, zlasti za sadjarstvo in semenogojstvo. Postavili smo si čebelnjak v ajdovo pasišče, da deloma dvignemo ajdov pridelek, deloma pa, da dvignemo neizrabljene naravnne zaklade. Nato je bil izročen čebelnjak gospodarju v oskrbo, podružničnim članom pa v pridno uporabo. Sledilo je predavanje o raznih napakah, ki jih še vedno delamo in najde-

mo po naših čebelnjakih; slednjič se je razvil živahen razgovor o raznih perečih zadevah. Dan je potekel v prav lepem razpoloženju...

Kje pa stoji naš čebelnjak in kako je bil postavljen? V okolišju podružnice Krtina sejejo razmeroma malo ajde in panji imajo v jeseni pičlo zalogo in malo mladih čebel. Zato se je pokazala nujna potreba, da pridejo panji na ugodnejše ajdovo pasišče. Prvotno smo nameravali postaviti podružnični čebelnjak sredi Mengeškega polja proti Mostam in je bilo tam stojišče tudi že določeno, vendar za manjše število panjev, kar ne bi zadostovalo za naše potrebe. To pasišče je sedaj zasedla podružnica Radomlje. Za nas pa se je določil sedanjí prostor v sporazumu z domačimi čebelarji in v soglasju z banskim referentom g. Okornom. Za opekarno vzhodno od Vodice stoji na nekoliko vzvišenem prostoru lepa stara slovenska hiša gospoda Logarja. Star lesen strop z rezanim podpornikom, križi v oknih, oboki v veži in vzdano znamenje ob vhodnih vratih pričajo, da stoji stavba že več sto let.

Sedaj gospodari tu Janez Logar, skrben in preudaren gospodar, pomagajo mu pa prijazna mama in sestre. Že od nekdanj so pri hiši imeli čebele, dasi jih zadnja leta ne goje več; vedno pa so radi sprejemali tuje čebele v pašo. Svojtčas jih je semkaj postavljaj tudi naš urednik g. Bukovec, ki je bil prav zadovoljen z uspehi. Sredi sadnih dreves in v vsestranskem zavetju stoji se-

daj naš čebelnjak, dolg 8 m in dovolj prostoren, da sprejme pod streho precejšnje število panjev. Izpred čebelnjaka je lep razgled proti jugu na ajdova polja.

Mnogo je bilo truda in mnogo potov, preden smo imeli vse potrebno nabrano. Osrednje čebelarsko društvo nam je naklonilo primerno podporo. Les smo povečini dobili v dar od domačih gozdnih posestnikov, cementno opeko nam je poceni naredil član podružnice. Ogrodje je za primerno ceno stesal in postavil tesar domačin, nekateri

Sestanek čebelarjev pri našem podružničnem čebelnjaku.

člani pa so pridno pomagali postavljati čebelnjak. Vsem tem gre največ zasluge, da ima podružnica sedaj že svoj in prav ličen čebelnjak. Bodi jim na tem mestu najlepše zahvaljeno za ves trud in požrtvovalnost!!

Ob tej priliki ne morem zamolčati, da so nekateri člani stali le bolj ob strani in se niso zavedali, da le v skupnem delu leži ves napredek in njegov uspeh. Je pač lepše uživati sadove dela drugih!

ČTIVO ZA ZAČETNIKE

Oktober

Gorenjec.

Deževnega dne v oktobru sta naša bohinjska čebelarja tehtala panje, da ugotovita uspeh v ajdovi paši. Radoveden, kakor

smo pač začetniki, je Janez že težko čakal tega dneva, obenem se ga pa tudi bal, ker mu je Mihovec že prej napovedal, da bosta izvršila zadnja dela v notranjosti panjev, podrla pa tudi še vse one panje, ki se niso izkazali v ajdovi paši. Janez bi bil najrajši

obdržal vse za pleme, ker je stremel za čim večjim številom panjev.

Ker so se panji znatno razlikovali v donosu, je bil zacuden nad tem ter spraševal Mihovca, od kod ta razlika, saj sta združila vse slabe panje že pred odhodom na pašo.

„Vzemi v roke knjigo, kamor zapisujeva podatke o panjih, pa ti bom povedal, zakaj,“ mu reče Mihovec. „Kranjič št. 1, kdaj je rojil? V začetku junija, št. 2 proti koncu junija, kakšna je razlika med njima v donosu?“ „Kar cela 2 kg!“ vzklikne fant. „No vidiš, panj št. 2 še ni zamašil one vrzeli, ki mu jo je naredilo rojenje, njegova matica je bila sprašena komaj sredi julija, medtem ko je bila matica iz št. 1 že pred kresom. Žival panja št. 2 je bila še premlada v paši, zato manj donosa. Poglej dalje št. 3 in 4, koliko sta dobila?“

„Št. 3 je enak št. 1, št. 4 pa zopet slabši za 2,5 kg; rojila sta oba v začetku junija, toda št. 4 je zgubil na prahi matico in sva mu dala novo 10. julija.“ — „Ali bova panja, ki sta manj dobila, podrla?“ je v skrleh vprašal fant. „Nikakor ne!“ odmaje mož. „Nobenega slabejših ne moreva obsoditi, da je slab, četudi sta manj dobila, ker je povsod vzrok kasnejša sprašitev matic. Pač pa bi jih, ko bi bili vsi v enakih okoliščinah.“

„Pogreško pa naredijo oni čebelarji, ki hočejo imeti čim več od čebel ter zato jeseni vse najtežje panje poderejo. Oropajo se najboljših plemenjakov, ter so podobni tistim kmetovalcem, ki sejejo in sadijo slabo seme, dobro pa porabijo, ker se ga jim zdi škoda za seme.“

Preudaren čebelar vrši jeseni nekako selekcijo, ker dela po načrtu, odbira za plemo samo najboljše izmed dobrega. Njegove uspehe zmanjšujejo zanikrni sosedje-čebelarji, ker mislijo „muha je muha“, bodi ta ali ona. Gotovo so imeli razni čebelarski odličniki tudi to važno dejstvo v mislih, da so že nešteto krat zapisali, da je zazimljenje najbolj važno čebelarjevo delo. Poleg zadosne zaloge, miru pozimi, morajo imeti naši plemenjaki tudi kar največ mogoče dobrih lastnosti, potem nam je uspeh v prihodnjem letu zagotovljen. Še nekaj je, kar ne smemo pri zazimljenju prezreti: čistost čebelne pasme. Zdaj je prilika, da se znebimo vseh mešancev, če to ni mogoče, vsaj vseh mešancev slabičev. Kupci naše čebele so v tem oziru zmeraj bolj natančni, in da bo število naročnikov zmeraj večje, ne pa manjše, je naloga ravno čebelarjev s kranjiči. Ako ne bomo hoteli če-

belariti mi v tem pravcu, prehiteli nas bodo z odbiranjem naše izborne čebelne pasme inozemski čebelarji. Nadeli ji bodo tudi druga imena z željo, da bi se slovito ime „Kranjska sivka“ polagoma pozabilo, seveda v našo škodo.“

Poslednje besede so se fanta sicer prijele, toda razumeti ni mogel, zakaj mora ravno čebelar začetnik še posebno paziti na dobroto in čistost pasme.

„Zato, ker je njemu to lahko,“ je bil kratek odgovor izkušnega čebelarja. „Ko ugotoviš čez poletje, da imaš kak slab ali mešan panj, mora biti ta takoj določen za kasiranje v jeseni. Veliko težje stori to večji čebelar, ki ima mogoče polovico družin z nezaželeno mešano pasmo.“

Med delom sta prešla na druge pogovore, zlasti je zanimalo Janeza, kaj bi se ukrenilo v primeru da bi imeli panji pretežno gozdni med.

„Ker se pojavi te vrste paša neredko tudi pri nas, je prav, da se o tem pomeniva,“ prične mož, „da ne boš v zadregi, ko te ta čebelarski blagoslov doleti.“

„Teoretiki svetujejo, naj odvezamemo ves med in ga nadomestimo s sladkorjem. Praksa pa nam pokaže drugačen rezultat. V A. Ž. panjih to lahko naredimo, ako nismo poleti zamudili pravočasnega točenja, v kranjičih pa je to nemogoče. Izrezati bi morali čez polovico satja, kam bi potem dale čebele sladkor?“ „V kavo, kamor spada,“ se oglasi pri vratih stari Medjovec, ki je čul zadnje besede. „Te vajine čebelarske litanije bodo privedle Janeza tako daleč, da mu bo odletela matica Micka z drugim trotom, on bo pa dal prst v usta in gledal za njo, ko bo že prepozno.“

„Ti neprestano zabavljaš,“ ga zavrne Mihovec. „Ker si pa že tako želiš mlade k hiši, bomo kar takoj določili dan svatbe, le stopi po sosedu in hčer.“ Ko se število poslušalcev ni takoj povečalo, sta čebelarja nadaljevala pogovor. „Družine, ki so nabrale vsaj polovico zimske zaloge v ajdi, ne bodo trpele, čeprav je druga polovica gozdni med. Ker pa čebelarji opuščajo prevoz v ajdo v takih letih, in to ker se jim zde panji pretežki, bomo slabe posledice gozdnega medu skušali vsaj omiliti kar se da. Polnim in težkim kranjičem izrežemo četrtno satja zadaj; tam je navadno veliko poletnega medu, torej gozdni. Pri lažjih ga izrežemo vsaj toliko, da lahko denemo v panj koritce. Ne sme nas pri tem delu begati okolnost, da so panji ravno prav težki za prezimljenje, ako bi jih pustili v miru, ker

nam je do zamene zimske zaloge. Z. A. Ž. panji bo pa več dela. Najprej izpraznimo medišča. Sate razvrstimo po njih teži v omaro za satje. Takoj za tem pridejo na vrsto plodišča. Na tehtnico postavimo kozico, nanjo odlagamo satje iz panja v takem redu, da so krajni sati težji od srednjih, točno v sredini pa naj bo sat z matico. Ako ni kam pobegnila med delom, jo najdemo tam, kjer je še, oziroma je bila zadnja zalega. Urejene sate, ki tehtajo 12 do 15 kg, v istem redu vrnemo v panj. Kadar je prelahko, izmenjamo stranske sate s težjimi iz omar. V nobenem primeru pa ne smemo dajati polnih satov z gozdnim medom v sredino gnezda. Ko so vsi panji urejeni, jih takoj napitamo, da ni dvakrat razburjenja v čebelnjaku. Kranjiči dobijo 2 do 3 kg sladkorja, A. Ž. pa 4 do 5 kg. „Kaj pa bo z medenim satjem, ki ostane v omari?“ hoče vedeti fant. „Počaka naj tam pomladi; takrat ga prenesemo v toplo sobo ter iztočimo kolikor gre rado ven, zatem pa denemo v medišča. Ker v maju pri nas še ni posebne paše, čebele med predelajo, da se more iztočiti. Biti pa morajo vsi pokrovcji odkriti, drugače se ga razžen ob pomankanju ne lotijo. Medeno satje iz kranjičev pa sprešamo, ker nam ni do ohranitve tega satja. Podobno je pred leti že svetoval v nekem članku g. H. Peternel; verjel sem mu bil, je dober svet. Obrnil se je za svet na znamenitega čebelarja, kakor tam piše, pa mu je dal nasvet, naj sate izreže in spreša med. Toda on tega ni hotel pa je iznašel v tem oziru boljšo pot.“*

S prihodom snubačev se je pogovor zakusil v drugo smer. Iz prve zadrege je pomagal nevestin oče, bivši „čebelar“. Začel je obnavljati stare spomine; govorili so seveda le o kranjičih.

„Vi delate vse drugače kot smo moje dni. Dajali smo panjem manjše zimske zaloge, pa so nam kljub temu ostali živi. Po velikosti družine so bili težki od 14 do 18 funtov s panjem vred (8 do 10 kg).“

„Da, res je bilo tako,“ mu potrdi Mihovec, „toda povej še, da smo imeli izredno lahke kranjiče, prazen ni tehtal več kot 4 kg, raje manj. Tudi so računali to težo od novembra dalje, mi pa jo od septembra do maja. Pitali smo tudi že po sv. Gregorju, kar pa

* Čemu odlašati s točenjem? To storimo lahko takoj s pomočjo priprave, opisane na strani 125 knjige „Naš panj“. Ur.

sedaj odsvetujejo. Je precejšnja razlika med pitanjem z medom ali s sladkorjem. V novembru se čebele že nerade lotijo sladkorja. Zgodnje pomladno pitanje smo tudi opustili, ker smo spoznali, da je bolje dati jeseni več, enkrat pa itak moramo.“

„Pri paženju panjev smo bili pa bolj skrbni, kot ste danes,“ ga hoče spraviti v zadrego. „Tele omare — pokaže na A. Ž. panje — zelo malo odenete, potem pa javkate, da so mokre. Rajši jih zadelajte za vrati, da se ne bo srečaval mrzli in topli zrak tik za zimskim gnezdom.“

„Ni slab svet, ki je še danes umesten pri malem številu „omar“,“ reče smeje Mihovec, „pri velikem bi bila pa težava s tako odejo kot pri kranjičih. Zaradi pregleda enega panja, bi potem imeli preveč dela. Zato rajši gledamo, da vratca dobro zapirajo, pa ni vlage v panjih.“

„Pustimo te večne pogovore o čebelah, ki jih nikdar ne zmanjka, pa se rajši zmenimo, kdaj bom jaz pestoval vnuke,“ se vmeša stari Medjovec.

Po daljšem prerekanju so odločili, da bo sta imela Janez in Micka medene tedne od srede novembra dalje.

„Zapažila bova z Janezom panje še zunaj, potem pa delala nove panjičke,“ je rekel Mihovec. „Če se slučajno zmotiva, da bo nastala namesto panja zibelka, bomo vsadili na veselje nas vseh vanjo... krščen rojček“.

Letošnji pridelek medu v Jugoslaviji je bil izredno majhen. Še največ medu so pridelali v Dalmaciji in v nekaterih predelih Bosne, kjer uspeva zdravilna kadulja (žajbelj). Akacija je dala le nekoliko kilogramov na panj, travniki nič, lipa nič, kostanj nič, hoja nič, ajda nič, čisteč nič itd. itd.

Medu že sedaj hudo primanjkuje in je povpraševanje po njem zelo živahno. Bliža se doba, ko je konsum medu največji — zimska doba — blaga pa ni.

Trgovci med zelo iščejo. V Sloveniji ga ni mogoče dobiti niti trohe. Take suše nihče ne pomni. Zato o kaki ceni domačega blaga sploh ni mogoče govoriti. Dalmatinski kaduljevec stane že sedaj skoraj 26 din kg na debelo, še nekoliko tednov, pa tudi te vrste ne bo dobiti niti kaplje.

Darujte za čebelarske filme!

OPAZOVALNE POSTAJE

Mesečni pregled za avgust 1940

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže						Toplina zraka			Dni je bilo										
		pridobil v			izgubil v			v mese- cu čistih dkg	največ pri- dobil	naj- višja	naj- nižja	sred- nja me- sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol. jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.														
		mesečni tretjini dkg						pri- dobil	po- rabil	dkg	dne	C°									
Blejska Dobrava . . .	577	—	—	—	—	—	—	180	—	—	+29	+6	+16.42	26	4	—	5	9	17	3	
Breg-Križe	483	20	—	110	50	70	30	—	20	30	29.	+28	+5	+18.17	28	12	—	5	6	20	6
Kranj	385	35	60	210	10	145	75	75	—	60	28.	+30	+7	+17.13	28	14	—	7	6	18	8
Virmaše-Škofja Loka .	361	125	65	240	—	160	60	210	—	60	26.	+28	+9	+18.43	29	11	—	6	12	13	25
Taceč-Šmarna gora . .	314	505	90	545	—	170	30	940	—	95	29.	+29	+9	+18.04	29	5	—	6	11	14	20
Barje	289	335	280	415	—	145	90	795	—	130	23.	+28	+4	+16.08	28	3	—	4	20	7	3
Dob	305	80	10	250	10	—	15	325	—	50	29.	+30	+3	+17.40	28	12	—	5	15	11	4
Rova	350	165	160	225	—	105	135	310	—	50	27.	+29	+6	+17.30	27	14	—	4	9	18	8
Mekinje	415	60	30	40	30	140	130	—	170	20	27.	+29	+5	+16.74	29	15	—	5	13	13	20
Škorno-Novi klošter . .	450	—	—	25	45	55	50	—	125	10	28.	+26	+4	+15.82	29	9	—	5	3	23	22
Sp. Ložnica-Žalec . . .	252	285	160	270	80	110	70	455	—	90	25.	+30	+4	+18.13	28	14	—	3	19	9	24
Leveč-Sl. Bistrica . . .	355	20	—	35	—	—	85	—	30	20	28.	+28	+4	+14.67	27	17	—	17	10	4	16
Muta	387	—	180	290	—	30	20	420	—	120	29.	+29	+6	+16.63	27	17	—	5	21	5	23
Sv. Lovrenc-Pohorje . .	442	75	—	—	75	240	60	—	300	25	10.	+28	+5	+15.53	28	12	—	11	13	7	9
Sv. Duh-Selnica	536	50	—	45	40	60	30	—	35	20	3.	+28	+6	+16.11	29	10	—	8	20	3	2
Selnica ob Dravi	324	5	40	30	145	115	50	—	235	30	19.	+31	+5	+17.09	26	14	—	3	24	4	26
Studenčji-Maribor . . .	265	—	75	105	50	170	160	—	200	75	19.	+29	+6	+17.21	30	11	—	3	15	13	9
Mala Nedelja	279	180	30	365	20	65	90	400	—	70	30.	+25	+9	+16.98	28	12	—	5	23	3	18
Cezanjevci	182	40	—	260	—	120	—	180	—	80	31.	+28	+6	+17.70	23	14	—	6	8	17	6
Turski vrh-Ptuj	336	300	30	110	140	95	55	150	—	90	10.	+28	+8	+17.33	28	13	—	3	19	9	16
Nedeljica-Turnišče . . .	170	140	160	470	65	20	—	685	—	165	28.	+29	+7	+18.16	28	14	—	6	15	10	—
Rogaška Slatina	224	120	155	190	120	190	315	—	150	50	26.	+30	+6	+17.82	29	15	—	3	16	12	16
Donačka gora-Rogatec .	397	70	150	160	—	—	—	380	—	50	28.	+35	+8	+18.05	30	12	—	5	12	14	12
Kozje	307	—	—	110	15	50	—	45	—	20	27.	+29	+12	+20.48	25	8	—	3	15	13	11
Leskovec-Nemška vas . .	392	20	270	170	80	30	80	270	—	190	16.	+30	+6	+18.16	28	11	—	3	22	6	10
Brežice okolica	156	250	115	30	—	25	120	275	—	80	7.	+29	+7	+17.92	29	15	—	7	18	6	8
Trebnje-Dolenjsko . . .	207	85	45	255	5	20	40	320	—	70	25.	+28	+7	+17.04	26	9	—	9	18	4	21
Krka	300	45	50	95	45	55	110	—	20	40	29.	+30	+10	+19.91	28	3	—	9	12	10	14
Št. Janž-Dol.	347	—	—	55	—	—	—	55	—	20	29.	+27	+3	+16.25	25	12	—	8	18	5	—
Št. Vid-Stična	360	335	80	325	10	110	150	470	—	55	9.	+28	+1	+14.90	28	10	—	2	16	13	4
Cerknica	575	170	70	20	—	150	200	—	90	50	9.	+28	+4	+15.23	29	10	—	2	7	22	20
Sv. Gregor-Ortnek . . .	736	20	—	—	20	65	35	—	100	10	4.	+24	+2	+15.14	28	9	—	5	6	20	12
Novo mesto	180	220	150	525	—	60	145	690	—	140	29.	+33	+6	+18.50	29	10	—	5	4	22	1
Šmarjeta	375	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valpča vas	280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Sv. Lovrenc ima Lüfteneggerja, vsi drugi AŽ panje.

Avgust 1939: Prva tretjina oblačna, obe drugi lepi in sončni; skoro še preveč, ker se je proti koncu meseca že občutila suša. Vendar je bil donos na ajdi še primeren.

Avgust 1940: Vse tri tretjine deževne in hladne; bilanca tega meseca se da označiti z eno samo besedo: katastrofa! Pa saj ni čuda, nočna toplina je bila ob najlepšem ajdovem cvetju komaj nekoliko stopinj nad ničlo! Ves mesec je bil deževen in je

padlo povprečno 156 mm dežja, dolgoleten povpreček za ta mesec pa je le 122 mm! Tudi sonca smo imeli zelo malo, ves mesec nekako 178 ur, ali dnevno komaj po 5% ure, dasi je za naše kraje povpreček za avgust po 242 ur, ali dnevno nad 7% ure!! Zato pa je srednja mesečna toplina s 17.1° C daleč za normalo, ki je pri nas ta mesec 18.8° C.

Temu primeren je tudi uspeh donosa: Le 20 postaj ga izkazuje, pa še od teh le 4 postaje okrog 7 kg na panj. Povprečno pride na panj teh postaj komaj 3¼ kg, ali bolje rečeno, da bodo morali panji nad polovico zimske zaloge dobiti od čebelarja. Ako pa vzamemo v poštev še primanjkljaj ostalih 13 postaj, pa vidimo žalostno sliko, da je donosa na panj povprečno komaj 175 dkg. Tako žalostne čebelarške letine, kot je letošnja, še nismo doživeli. Kam bomo prišli, če ne bomo pravočasno dobili sladkorja!

Posamezne postaje poročajo:

Virmaše: Hladno in vetrovno vreme nam je pobralo vso žival, da so panji skoraj prazni. Ajda ni dala nič.

Tacen: Tukaj bo zelo malo družin, ki bi imele zadostno zimsko zalogo. Seči bomo morali po sladkorju ali pa skrčiti število panjev.

Mekinje: Zaradi ajde tako težko pričakovani avgust je minil, ne da bi spolnil naše nade. Čebelarji so pokladali in združevali...

Sv. Lovrenc: Letos so v avgustu čebele tako izletavale na bero kot včasih v novembru...

Selnica: Otava in prva ajda sta zaradi hladnega vremena popolnoma odpovedali. V nekaterih družinah so matice prenehale z zaleganjem.

Mala Nedelja: Panji so slabi, ker matice niso zalegale. Zadnji dan v avgustu je bil za tukajšnjo okolico naravnost katastrofalen: Ob lepem so se vsule čebele na ajdo, nenadoma pa je potegnil mrzel sever in

pred čebelnjaki smo imeli kupe otrplih čebel.

Cezanjevci: Zgoditi bi se moral skoro čudež, da bodo nabrale dovolj za zimsko zalogo. Dasi sem čebele krmil, so panji danes prazni; ni živali, ni medu. Bog pomagaj!

Turski vrh: Poročilo za Haloze je žalostno: Mrzel dež je oviral medenje in izletavanje. Malokateri panj bo ostal pri življenju brez čebelarjeve pomoči. Na ajdovem pasišču pri Ptujju sem opazoval nočno toplino dne 30. in bilo je nekaj nad 5° C. Kako naj ajda pri tem medi!?

Nedeljica: Otava in ajda sta zaradi hladnega deževja popolnoma odpovedali. Bojimo se, da ne bodo nabrale niti zadostne zimske zaloge.

Brežice: Temperatura pada ponoči na 6° C, kako naj pri tej toplini ajda medi? V sosednjih čebelnjakih je nastalo ropanje, da mu ni para!

Št. Vid: Proti koncu meseca so čebele živahno obletavale ajdo, a donosa ni bilo skoro nobenega. Če bo še september odpovedal, bo letošnja čebelarška letina zelo žalostno zaključena.

Cerknica: Skozi vso pašno dobo so čebele prebile popolnoma na suhem in so se s težavo pretolkle. Zimsko zalogo bomo morali vso dodati, seveda sladkor!

Novo mesto: Kje so leta, ko so v Jernejevem tednu brale dnevno po 2–3 kg. Letos pa bodo ves čas dobile komaj zimsko zalogo!

Trebnje: Zaradi izredno hladnega vremena je mnogo čebel otrpnilo in so panji izgubili zelo mnogo čebel.

DRUŠTVENE VESTI

VAŽNO OPOZORILO.

Zaradi splošne podražitve sladkorja se je zvišala tudi cena za čebelarški sladkor letošnjega pridelka, in sicer na 8.50 din za kg.

Vse naročnike sladkorja opozarjamo, da je hkrati z naročilom poslati tudi običajno potrdilo krajevne finančne kontrole. Stara potrdila izgube veljavo konec avgusta vsakega leta in je treba za nova naročila od 1. septembra dalje tudi novega potrdila finančne kontrole.

Naročil brez teh potrdil DČ ne sme izvršiti. Zato prosimo podružnična vodstva in direktne člane, da si jih pravočasno pre-

skrbe, kar ni samo v njih interesu, marveč tudi važno zaradi naglega poslovanja DČ.

Kdor pride osebno po sladkor, mora imeti sabo tudi potrdilo fin. kontrole, sicer bo odšel praznih rok.

Predavanja na področju „Zveze v Mariboru“:

6. oktobra ob 14. uri (za podružnico Šmartno ob Paki) v Paški vasi pri čebelnjaku g. Marije Puncer.

20. oktobra ob 14. uri (za podružnico Celje) pri čebelnjaku g. Močana v mestnem zavetišču v Medlogu.

Predaval bo g. Peternel Henrik.

Čebelarji-kmetovalci, pozor!

Kdor bi hotel nabaviti čisto črno semensko ajdo, naj javi svoj naslov in količino upravi Slovenskega čebelarjskega društva v Ljubljani.

Ponovno opozarjamo, da postane član društva samo oni, ki plača članarino za vse leto. Poletne članarine sploh ne sprejemamo.

Podružnice opozarjamo, da prijavijo število članov, ki bodo potrebovali sladkor za prehra-

no čebel, da ve uprava pravočasno naročiti zadostno količino.

Blagajnike onih podružnic, ki še niso poravnali letošnje članarine, prosimo, da pohitijo z nakazilom, ker smo stopili že v poslednjo četrtino leta. Prihodnji proračun ne sme pod nobenim pogojem izkazati zastanka na članarini. Zavedajte se tudi, da mora uprava sprofi plačevati svoje obveznosti.

D R O B I R

Prezimovanje čebel na sladkorju. Mnogo se je že pisalo o sladkorju kot hranilu za čebele, eni ga zagovarjajo, drugi ga na smrt sovražijo. Pa naj povem še jaz, kar vem iz svoje izkušnje. Čebelarim že 20 let, pa sem do sedaj še vsako leto dodal svojim čebelam pred zimo nekaj sladkorja; če je bila paša dobra, vsaj toliko, da jim je bila količina dovolj za zimsko prehrano, če je bila slaba, seveda več. Pred pitanjem denem v sredino gnezda dva sata z majhno zalogo medu. Tako čebele večino sladkorja znesejo v ta dva sata in se potem večinoma s tem sladkorjem hranijo čez zimo. Ugotoviti moram, da doslej še nisem imel nobene boleznii v čebelnjaku, tudi noseme seveda ne. Tudi v najhujših in najdaljših zimah nisem opazil niti sledu griže. Zato mislim, da sladkor ni le zasilno prehranjevalno sredstvo, ampak tudi zanesljivo sredstvo za prezimovanje, še boljše kot ajdov med. Mnogokrat pa čebelar sam ne ve, kakšen med imajo čebele za zimo. Odkar imamo s papirko denaturiran sladkor, nisem mogel — resnici na ljubo povedano — nikakor ugotoviti, da bi vplival kvarno na čebele in njih razvoj. Seveda, kdor ga je dal preveč, da bi potem točil „med“, tistemu se je med s takim sladkorjem res pokvaril in je pekel. Sam sem imel priložnost pokusiti tak med. Pri poletnem zasilnem pitanju čebel torej čebelar ne sme biti preveč radodaren ali pa preveč — sneden.

R.

60 letnico „Hrvatskega-slavonskega pčel. društva“ so praznovali hrvatski čebelarji na slavnostnem občnem zboru v Osijeku dne 18. avgusta t. l. Na proslavo je prišlo lepo število čebelarjev in delegatov čebelarjskih društev ter zastopnikov oblasti.

Najzanimivejša točka dnevnega reda je bilo poročilo o predlogu banske oblasti v Zagrebu za fuzijo društvenega glasila „Hrvatska pčela“ z glasilom „Centralnega pčel.

lar. društva v Zagrebu“. Skupni list naj bi izhajal v Zagrebu pod naslovom „Hrvatska pčela“. Zbral bi okoli sebe najboljše sodelavce obeh listov; prinašal bi članke po točno določenem načrtu; denarnih težkoč ne bi bilo.

Ta predlog pa ni rodil zaželjenega sadu. „Hrvatsko-slavon. pčel. društvo“ je izjavilo, da svojega glasila ne more prepustiti Zagrebu, ker izhaja že 60 let in ima velike zasluge za napredek hrvatskega čebelarstva.

Banska oblast v Zagrebu je ob proslavi odlikovala s priznanicami več zaslužnih društvenih funkcionarjev in drugih čebelarjev.

Jubilantu želimo tudi v bodoče mnogo uspehov pri pospeševanju čebelarstva!

Lep članek o A. Janši izpod peresa Jože Okorna je objavila „Schweizerische Bienenzeitung“ v letošnji 9. številki. Članek pozivlja več slik (portret Janše, fotoslika tipičnega čebelnjaka s kranjiči iz škofje-loške okolice, gorenjski voz za prevažanje kranjičev).

Gospoda Okorna je pri pisanju članka vodila misel, da je treba inozemske čebelarke kroge informirati o resničnem poreklu in pomenu Janše ter o posebnostih našega starega čebelarstva.

Prizadevanje pisca je podprlo tudi uredništvo omenjenega lista s tem, da je z objavo lepih slik opozorilo obširen krog čitateljev na vsebino članka, za kar moramo biti uredništvu prav hvaležni.

Disciplina med prevaževalci čebel še vedno ni taka, kakršne si želimo, da bi bil kdaj konec sporov med domačimi čebelarji in prevaževalci. So posamezni čebelarji, ki se za naredbo o prevažanju čebel prav malo zmenijo in postavljajo čebele brez dovoljenja oblasti na ajdova pasišča, ki so si jih izbrali kar na lastno pest. Nekateri prevaževalci pa niso natančni pri štetju panjev. Občinski organi so letos ponekod do-

gnali, da je na pasišču precej več panjev kakor bi jih smelo biti.

Ti nedostatki so povzročili precej nejevolje in kritike, pa ne samo med domačimi čebelarji, marveč tudi med discipliniranimi prevaževalci. Posledice, ki utegnejo doleteti take lahkomišelnje prevaževalce, bodo bržkone precej občutljive in drage.

Pameten in soliden prevaževalec se bo vselej in za vsako ceno ravnal po določenih naredbe. To ni zgolj v interesu posameznika, marveč v interesu vseh prevaževalcev. Samo kanec olja na žerjavico, pa se bodo zopet razpalile strasti, ki so se komaj za silo poglele. In bo zopet prerekanje brez konca in kraja. Ali nam je tega res treba?

Ponudba voska je precej velika, potreba pa majhna. Tista industrija, ki konsumira mnogo tega blaga, zlasti tekstilna, večinoma počiva, zato ni kupčije z njim. Cena se suče okoli 50 din za kg na debelo (surovo, neočiščeno blago). Ne kaže, da bi cena v kratkem poskočila, ker bo sedaj jeseni, ko bodo čebelarji zaradi slabe letine podrli mnogo panjev, kmalu dovolj blaga na prodaj, še več pa bržkone pomladi, ko bodo „čebelarji“ pokopavali mrliče...

Pri kmetu je gozd zaklad za skrajno silo, pri čebelarju pa lepa zaloga voska. Starim čebelarjem se s prodajo voska nikoli ni mudilo.

Jalovci so pri čebelarjih kranjičarjih že od nekdaj na slabem glasu. Imajo jih za manjvredne, kakor sploh vsako jalovo stvar. Jeseni jih brezobzirno podrejo. Panj, ki noče rojiti, ni za pleme, pa konec besedi.

Za čebelarjenje na med so jalovci največje vrednosti ravno zato, ker nočejo rojiti. Tistemu, ki čebelari na med, ni za roje, zato mnogo bolj ceni družine, ki se ne pripravljajo na rojenje, marveč marljivo kopičijo med. Ravno od takih družin bo rad jemal zalego za vzrejo matic.

Upoštevati pa moramo, da so samo tisti jalovci kaj vredni, ki so se normalno razvili in postali močni o pravem času, pa ne mislijo na rojenje, čeprav ima večina drugih panjev že polno matičnikov.

V slabih letinah, ko sploh ni rojev in so vsi panji „jalovi“, tudi najbolj izkušen čebelar ne more presoditi, kateri kranjiči spadajo v skupino medarjev. Takrat ne kaže izberati plemenjakov za čebelarjenje na med. V takih letih se vrednost dobrih družin pokaže šele jeseni po končani paši. Med enako močnimi panji, ki so se spomladi in

čez poletje razvijali pod istimi pogoji in imajo matice iste starosti, je vselej nekaj takih, ki imajo neprimerno več medu. Te družine so velike vrednosti za vzrejo matic.

Pripomniti pa moramo, da je za določitev najboljših rodov treba mnogo izkušenj in znanja. Čebelarjeve oči kaj rade uplivajo na njegov preudarek.

Stari A. Ž. panji postanejo sčasoma temeljitega popravila potrebni. Vsakih pet, šest let jih moramo izprazniti, skrbno očistiti, popraviti vse nedostatke, prepleskati in, če treba, napojiti s firnežem, zlasti če so dobili nov strop in dno. Imam nad 20 let stare, ki jih neprestano vlačim po svetu. Marsikaj so prestali in prenesli: hude nalive, žgoče sonce, cestni prah, hude udarce, padce, hojo po njih s težko okovanimi gojzerji, pa so še vedno trdni in tudi lični, tako da se je že marsikdo čudil, kako je to mogoče po tolikih letih grdega ravnanja z njimi.

Prav lahko! Panje je izdelal dober in pošten mizar, ki je znal les izbirati, čebelar je pa skrbel, da je les varoval pred črvi, sproti popravljal manjše nedostatke, na določeno število let pa poskrbel za generalno čiščenje, popravilo in ozaljšanje.

Panji so sedaj zelo dragi, dohodki čebelarjev globoko pod „eksistenčnim minimumom“, zato moramo tem bolj paziti na panje in orodje, da nam bo dolgo rabilo. 100 let stari kranjiči niso bili redki, polovico toliko pa tudi A. Ž. panj lahko vzdrži, če ne hodi preveč po svetu in če je v dobrih rokah, kar je glavno.

Obiski pri dobrih čebelarjih so najlepše razvedrilo za pravega čebelarja. Človek se lahko razgovori o vsem, kar mu je na srcu in pri srcu, vidi marsikaj koristnega in pametnega, izve vse čebelarske zanimivosti iz najnovejše dobe, pa tudi kako je bilo s čebelami v starih časih. Sabo lahko odnese dobre nauke, nove pobude in polno rešto dobre volje, če je znal čebelar, katerega je obiskal, ubrati prave strune. Čemernih čebelarjev se ljudje ogibajo, k veselim in dobrohotnim pa kaj radi hodijo v vas.

Jostjakov način narejanja rojev. Slovaški čebelarji narejajo roje na svojstven način, ki ga je izumil v l. 1927.—1935. slovaški nadučitelj Emil Jostjak. Novi način je tako preprost in zanesljiv, da naj ga preizkusijo tudi slovenski čebelarji.

Za napravo roja potrebujemo nekoliko večji zaboječek za razpošiljanje rojev z za-

mreženimi dušniki ob straneh. Zgoraj mora biti odprtina, v katero lahko vtaknemo velikemu lijaku podoben sipalnik. Velika naj bo toliko, da nanjo lahko posadimo podstavek za Gerstungov balon za pitanje (št. 133 seznama orodja DČ).

Roj naredimo takole. Iz enega ali več panjev nametemo v zabojček toliko nenasičenih čebel, kolikor jih je pač potrebnih za dober roj. Nato odstranimo lijak, zapremo veho in nakadimo čebele skozi dušnike ob straneh; 10—20 puhov zadostuje. S tem spravimo čebele v popolno zmedo in zadrego. Sedaj udarimo z zabojčkom ob tla, da padajo čebele dol, potem naglo odpremo veho in vrzemo pripravljeno nepriprto matico noter, veho pa zapremo z omenjenim podstavkom za krmljenje ter puhujemo med čebele zopet nekoliko dima. Zabojček postavimo sedaj v hladno in temno klet ter damo čebelam takoj balon tople raztopine medu (1 : 1).

Čebele ostanejo v kleti 48 ur. Medtem moramo skrbeti, da balon z medeno raztopino nikdar ni prazen. Opoldne čez dva dni prenesemo čebele na plano, 200—300 m daleč od čebelnjaka in jih stresemo na kako rjuho ali platno, da se site mladice ne valjajo po prahu. Matica zleti v zrak in se kmalu usede na kako vejo, čebele pa okoli nje. Nobena ne odleti domov. Narenjena ogrebemo, ali okopljemo, kakor Dolenjci pravijo, in vsadimo zvečer v določeni panj.

Da si ohranimo ogrebanje, lahko postavimo zabojček za ogrebanje poleg iztresenih čebel, ki se kmalu spraše vanj z matico vred.

Na Slovaškem so doslej napravili na ta način že tisoče in tisoče rojev, pa se niti eden ni pokazal. Narejenci se prav nič ne razlikujejo od naravnih in so ravno tako marljivi. Glavno pa je, da se čebele ne vračajo v stare panje in jih tam tudi ne sprejmejo; delajo z njimi kakor z ropticami. Občutek povezanosti dobe s tem, da jih nakadimo, pretresemo, v glavnem pa zaradi pokladanja medu lačnim pregnankam.

(Schweizerische Bztg., 5—1940).

Za kratek čas. Tam nekje na Dolenjskem je prišel član našega društva k nečlanu, ki je sredi zime imel v hiši lačnega kranjiča in ga krmil. Vprašal ga je, kaj mu poklada, pa mu je pokazal zelenko z neko črno tekočino.

„Kaj pa je notri?“ — „Sladkorna raztopina.“ — „Kje si pa dobil sladkor?“ — vpraša začudeno član nečlana. — „I, kje neki, v trgovini sem ga kupil!“ — „Kako pa, da je čisto črn?“ — „Oglja sem nadrobil in ga dal vmes.“ — „Križ božji, zakaj pa?“ — „Zakaj, zakaj — saj ga tudi na društvu notri devljejo“ ...

Sejni zapisniki

28. seja ožjega odbora dne 30. avgusta 1940. Odbor je vzel na znanje poročilo g. Dšure o preiskavi čebelnjakov v mursko-soboškem okraju in odobril predložene račune. Tiskarna Blasniki je podražila tisk Slov. čebelarja za 12°/_o. Sklenili smo, da nam natisne tiskarna po dva klišēja zaradi lažjega pregleda. Ravnatelj Arko je poročal o nakupu medu, g. Bukovec pa o izredno slabi letini in prosil odbor, naj stori vse

potrebno, da bo sladkor pravočasno na razpolago.

29. seja ožjega odbora dne 13. septembra 1940. Odobrili smo proračun za adaptacijo pročelja Našega doma. G. Babnik je priporočal, da bi se društvo zavzelo za nabavo čiste črne semenske ajde in jo razdelilo med čebelarje-kmetovalce.

Vodja zavarovanja proti kužnim boleznim: Anton Stefancioza, **Donačka gora, p. Rogatec.** — **Vodja plemenilne postaje v Kamniški Bistrici:** Janko Malešič, **Mekinje pri Kamniku.** — **Vodja čebelarških opazovalnic:** Julij Mayer, **Dob pri Domžalah.** — **Urednik Slov. čeb.:** Avguštin Bukovec, **Ljubljana, Gruberjevo nabr. h. št. 14.**

Slovenski čebelar izhaja mesečno. Ureja in za uredništvo odgovarja Avgust Bukovec. Izdaja in zalaga: Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani. Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo Slovenskega čebelarja v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 14. Uprava in društvena pisarna: Ljubljana, Tyrševa cesta 21, telefon 35-45, številka ček. računa 11.066.

Clanarina (naročnina) znaša letno 35 din, za inozemstvo pa 40 din.

Tiska J. Blasnikova nasl., Univerzitetna tiskarna, litografija in kartonaža d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Zimska Kmetijska šola pri Sv. Juriju

Zimska kmetijska šola v Sv. Juriju ob j. ž. prične svoj I. tečaj dne 4. novembra 1940 ter sprejme vanj do 24 učencev. Tečaj je petmesečen in traja do 31. marca 1941. Učenci, ki ga dovršijo, bodo prihodnje leto jeseni sprejeti v II. tečaj, ki bo trajal ravno tako pet zimskih mesecev.

Prednost zimske kmetijske šole tiči v tem, da se kmečki sinovi pozimi teoretično in deloma praktično izobrazijo v vseh kmetijskih panogah, poleti pa pomagajo doma na kmetiji. Tako ima kmet zanesljivega delavca doma tedaj, ko ga najbolj rabi. To je posebne važnosti v današnji dobi, ko mora toliko naših kmečkih fantov in mož ob času najhujšega dela na orožne vaje. Druga prednost je v tem, da kmečki gospodar laže poravna v enem letu oskrbovalnino za pet mesecev kot pri celoletni kmetijski šoli za enajst in pol mesecev.

V zimsko šolo se sprejmejo najmanj 16 let stari sinovi kmečkih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na domači kmetiji. — Prošnji za sprejem je priložiti: krsni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo,

spričevalo o nramnosti, izjavo staršev oziroma varuha (banovinski kolek 4 din) s katero se zavežejo plačati stroške šolanja ter izjavijo, da ostane prosilec po končani šoli na domači kmetiji, končno davčno ali občinsko potrdilo (brez kolka) o velikosti posestva in višini letnih neposrednih davkov; to zaradi dosege banovinskega prispevka. Navesti je tudi točen naslov prosilca in zadnjo pošto.

Gojenci stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Oskrbtnina znaša mesečno 100 do 200 din po premoženjskih razmerah staršev in jo je plačati mesečno vnaprej. — Pri vstopu v šolo preišče šolski zdravnik zdravstveno stanje učencev; bolni bodo odklonjeni.

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolkom za 10 din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole v Sv. Juriju ob j. ž. najpozneje do 1. oktobra 1940. Vsa podrobna pojasnila daje ravnateljstvo.

Kmetje! Pošljite svoje sinove v kmetijske šole.

Med zdravilo

(Konec.)

Za kaj vse pomaga med!

Važno in zanimivo lastnost medu so ugotovili raziskovalci dihanja. Če držimo posodo z medom pred nosom, tako da vdihavamo zrak, ki je nad površino medu, občutimo kmalu znatno olajšanje v pljučih, ker laže globokeje dihamo. Posebno pri otežkočenem dihanju ali ob lažjih primerih naduhe, je tako „duhanje“ medu sredstvo, ki ga imamo vedno lahko pri roki. Učinek sicer ne traja dolgo, samo prilično eno uro, prinese pa vendar olajšavo. Dobro bo, če med nekoliko pogrejemo, da iz nje ga bolj puhti. („Bayerische Biene“.)

Med pri pomanjkanju teka.

Pomanjkanje teka je pojav, ki nastaja največkrat še preden se jasno zavemo, da škodi organizmu. Po kaki prestali bolezni se vleče skoraj skozi vso dobo okrevanja. Takrat lahko zasledujemo, da uživanje malih porcij medu, ki jih polagoma večamo, ne povzroči zgolj okrepitve telesa, marveč vzbuja tudi tek. Človeka, ki nima teka, ne smemo siliti, da bi jedel med s kruhom. Saj

med sam laže pogoltnemo. Na slabo rejene ljudi, s slabim tekom vpliva uživanje medu zelo ugodno: varuje jih pred hujšanjem. Posledica hujšanja je izguba maščobe na dihalnih organih nad pljučami ter pod prsno in trebušno kožo.³ Potem nastane tako stanje, da odhaja iz tistih delov telesa, ki so določeni, da ohranjujejo visoko toplino, ki je potrebna za nemoteno delovanje organov, preveč topline. Zato pada delovanje organov naglo in močno, kar se izraža v občutku bolezn, lahko pa tudi povzroči resnično bolezen.

Kako moramo jesti med.

Če hočemo, da med resnično zdravilno učinkuje, ga ne smemo hitro jesti, ampak ga moramo dobro s slino pomešati in potem počasi pogoltniti. Celo občutljiv želodec ga lahko prenese, če ga pričenemo uživati v mali kakor grah veliki količini, ki jo potem od dne do dne povečavamo. Na ta način postanemo lahko pravi medojedci.

³ Nekoliko nejasno! V mislih so bržkone bronhije. Ur.

ČEBELARJI!

*Kdo Vam najbolje postreže
s čebelarskimi potrebščinami!*

Društvena čebelarna

**v Ljubljani
Tyrševa cesta 21**

Ček. račun 15.645 - Telef. 35-45

ki je domače podjetje in last
Slov. čebelarskega društva.

**Največja zaloga čebelarskih
potrebščin v dravski banovini.**

Kupuje

vosek in med po najvišjih
dnevni cenah.

Prodaja

vse čebelarske potrebščine,
najboljše kakovosti, po niz-
kih in solidnih cenah.

**Svojim članom in podruž-
nicam daje primerne po-
puste. - Zahtevajte cenik!**

**Čebelarji, podpirajte z na-
ročili lastno podjetje!**